

ВИКТОР КОЛУПАЕВ
НЕЙНИЯТ ИСТИНСКИ ДОМ

Превод от руски: Цвета Пеева, 1974

chitanka.info

Момиченцето се бе събудило, но лежеше, без да мърда, със затворени очи. Ръчичките ѝ стискаха чаршафа. Разбудила я бе тишината, която съществуваше само в съня ѝ. После момиченцето боязливо отвори очи и видя над себе си лицето на мама.

Утрото още не бе настъпило, само изтокът бе слабо просветлял. Едва забележимият ветрец леко развяваше мамината коса.

— Какво има, дъще?

Момиченцето протегна ръце и обви шията ѝ.

— Хубаво е в къщи...

— Хубаво е. Ти спи. Още е рано.

— Не искам да спя. Там е тишина, а после пустота, и аз се събуждам.

— Искаш ли да поседя при теб?

— Поседи и ми изпей песента. Помниш ли я, ти ми я пееше, когато татко ремонтираше отражателите и стоманеното въже се бе оплело и той все не можеше да се прибере в кораба? За най-големия дом.

— Ще ти изпея друга. За гората и слънцето.

— А онази не я ли помниш вече?

Мама поклати глава и погали момиченцето по черната, разпиляна по възглавницата коса. Не бе забравила песента. Просто не я знаеше. Не знаеше и почти нищо за дъщеря си. Пък и кой ли знаеше. Мама се чувствуваше виновна пред момиченцето.

— Затвори очи, детето ми. Ще ти пея съвсем тихо. А ти не мисли за нищо. Просто слушай.

И мама запя. Имаше нисък топъл глас и навярно обичаше тази песен. Момиченцето скръсти ръце под главата си и загледа мама право в очите, без да мига. Така се гледаха двете и едната пееше, а другата слушаше и мълчеше. А после мама разбра, че момиченцето я гледа, но не я вижда и в мислите си не е на обвитата с цветя веранда, а нейде много далеч...

... Едва забележимо обичайно тракане. Толкова привично, че без него би било страшно. Без него е абсолютна тишина. Така нежно трака уредът, който показва, че всички жизненоважни системи на кораба работят нормално. Момиченцето седи в дълбокото кресло до креслото

на бащата и играе с куклата си. Куклата е направила мама от старите си рокли, които не ставаха за момиченцето.

Бащата гледа мрачно индикаторите на уредите, подава нови колонки от цифри на изчислителната машина, изменя програмата и след като получи отговора ѝ, съставя нова. Само една трета от обзорния екран е открита и на нея се виждат бледите точки на звездите. Към една от тях се носи корабът.

— Там е нашият дом — внезапно казва момиченцето и сочи самия център на екрана.

— Да, мъничката ми. Там е нашият дом.

Момиченцето бе свикнало да сочи центъра на екрана. Така го бяха научили бащата и майката. По-рано там беше Земята. Но сега в центъра стоеше някаква друга звезда. Бащата не беше ѝ казал, че корабът им вече не може да се управлява. Нямаше защо да го знае. Тя и нищо не би разбрала.

— Елфа, не ти ли е скучно?

— Не, татенце... уча се да стана капитан на голям, много голям кораб.

„Не, дъще, ще се постарая ти никога да не отлиташ от Земята“ — мисли бащата.

А мама спи. Четири часа сън. След това четири часа ще бъдат заедно. После за четири часа ще заспи бащата. И Елфа с него. И тогава мама пак ще си блъска главата как да насочи кораба към Земята.

Вратата се отваря и на прага се появява мама. Колко красиво е облечена. Тя през цялото време преправя дрехите си, нещо комбинира, прекроява. А косата ѝ се е разпиляла по раменете и тесен златен обръч пресича челото ѝ. Сега мама прилича на добра вълшебница от приказките. Момиченцето ѝ го казва:

— Ти си сега вълшебница, нали?

— Тя винаги ни е вълшебница — радостно подхваща татко. — Нали така?

— Така е, така!

— А щом е така — казва мама, — тогава затворете очите си.

Капитанът и дъщеря му затварят очи и в ръцете им се появява по една ябълка. Елфа даже изскимтява от възторг. А татко прошепва нещо. Изглежда разсърден.

— Пак ли не си спала?

— Не, не. Спах. А после бях в оранжерията — тя го поглежда умолително. — Нали не се сърдиш?

— Не...

... Мама навярно обича да пее. Вече съвсем се е разсъмнало, а тя все гали момиченцето по главата с дългите си нежни пръсти и пее. Пее за смешни животинчета и за ручейче, синьо-синьо, много чисто. Момиченцето изведнъж се надига и подпира на лакти.

— Мамичко, ти ми казваше, че таванът на нашия дом ще е син... и черен.

Мама понечи да каже: „Нима съм говорила такова нещо?“ — но навреме се усети.

— Да, дъще. Ще имаме син таван. А нощем, когато е тъмно, ще е черен.

— Със светулки?

— Със светулки ли? Да, разбира се, със светулки.

— А по синевата ще пълзят ли бели къдрици?

— Да — съгласи се мама и си помисли, че това ще може да се направи.

— А ще се разцепва ли таванът понякога на две?

— Всичко ще бъде както искаш.

— А вярно ли е, че нашият дом е най-големият?

— Е, не съвсем. Има и по-големи. А на теб иска ли ти се да живееше в много голям дом?

— Ти ми казваше, че ще живея в най-големия дом.

— Хората живеят по-добре в малки къщи. В такива като нашата. И наоколо да има гора и рекичка, и висок бряг над рекичката. А в гората...

— Да, така е по-добре. Само, че ти казваше...

— Спи. Може още да поспиш. Току-що се е разсъмнало, още е много рано. А после ще отидем с теб във фермата. Нали не си виждала как доят крави?

— Не, не съм — Момиченцето седна в кревата. Нощницата се свлече от слабичкото ѝ рамо, но тя не забеляза, не я оправи. — Аз ще си вървя. Искам да си отида. Нали ще ме пуснеш, мамо?

— Ще те пусна, само че преди това ще пием мляко... Значи не ти харесва у мен?

— Много ми харесва. Но искам да си вървя. Искам да разгледам и други къщи. Нали не се сърдиш, мамо?

— Не, не. Но никак не ми се иска да те пусна.

Момиченцето се облече. Двете пиха мляко и Елфа, стъпвайки внимателно по влажния пясък, стигна до градинската вратичка и махна с ръка на жената:

— Аз си тръгвам.

Когато момиченцето си отиде, жената завъртя малкия диск на гривната си. Дискът блесна и слабо засвети.

— Главния възпитател — каза жената.

На екрана веднага се появи лице на мъж.

— Какво има? — запита той.

— Тя... си отиде — каза жената.

Момиченцето вървеше по междуселския път, като повдигаше от време на време глава и поглеждаше към звездите, гаснещи в лятното утро...

... Капитанът напоследък рядко се появяваше в командната кабина. Елфа почти не го виждаше. А когато се появяваше, целият изцапан със смазка и метален прах, тя веднага се покатерваше на коленете му, като не го оставяше даже да се измие. Той си поиграваше с нея, после нежно я сваляше от коленете си, измиваше се набързо и пак изчезваше. Сега Елфа прекарваше повечето време с мама.

После започнаха да се случват странни неща. Отначало бащата пренесе кушетката ѝ в малката библиотека и мама каза, че тя ще спи там. Елфа си представи за миг как ще остане сама в тъмното и се обля в сълзи. Бащата за първи път я погледна строго, тя се удиви по детски и успокои. Стори ѝ се, че първата нощ не е мигнала. Но уредите, чиито датчици татко бе монтирал предварително в кушетката, показваха, че е плакала само петнадесет минути и после веднага е заспала.

А един ден татко и мама я сложиха да седне в голямото кресло около кръглата масичка в залата за почивка и ѝ казаха, че тя е вече голяма (тя беше на шест години). И за да проверят дали наистина е вече голяма, решили да я затворят цяла седмица в библиотеката. Цяла

седмица тя не биваше да ги вижда. Мама понечи да каже нещо за три или четири дена, но татко бе твърд: седмица.

— Много ли е необходимо? — запита Елфа.

— Много — каза татко.

— Аз искам ти да видиш нашия истински дом — каза мама.

— Ще ми отнемете ли куклите?

— Не — каза татко. — Щом искаш, можеш да ги вземеш със себе си. Просто решихме да проверим храбростта ти.

На следващия ден я затвориха в библиотеката. Отначало никак не й беше страшно. Даже й беше интересно, после й стана малко скучно. А привечер тя се разплака, но никой не дойде при нея. Баща й по това време майстореше нещо в малката работилница. А мама седеше пред изчислителната машина. До пулта бе монтиран малък телевизор, на чийто екран плачеше момиченцето. И колкото повече плачеше, толкова повече бръчки се появяваха на мамино лице, но тя продължаваше да се занимава с изчисленията си. От време на време татко я питаше по телефона:

— Как е положението? Ще издържите ли?

— Ще издържим.

— Заради нея трябва и двете да издържите.

След седмица Елфа излезе от библиотеката. Баща й я носеше на ръце, а мама все повтаряше:

— Сега всичко ще бъде добре. Вярвам, че всичко ще бъде добре.

След това едноседмично затворничество Елфа сякаш наистина стана по-голяма. Мама я учеше да мие съдовете, да готви, да пере, учеше я да чете и пише.

Веднъж Елфа излезе с баща си извън кораба. Разбира се, в скафандри. Двата дълго кръжаха в космическото пространство, като ту се отдалечаваха, ту приближаваха към кораба.

— Не се ли боиш да останеш тук сама? — запита я бащата.

— Не — храбро отвърна момиченцето...

... Към десет часа Елфа стигна до пиацата на глайдерите. Бе извървяла няколко километра и малко се бе уморила, макар че й харесваше да върви през полето и горичките, да разговаря с хората, които срещаше, да ги пита къде се намира най-големият дом —

нейният дом. Ако ѝ отговореха, че знаят къде е този дом, тя почваше да ги разпитва. Не, това бяха все други домове, не този, за който ѝ бе разправяла мама. Но тя не се отчайваше, защото наоколо бе весело, жълто, ярко жълто, ослепително слънце сияеше на синьото небе, а тя вървеше сред цветя, непознати, красиви, чиито имена още не знаеше.

На пиацата за глайдери имаше две машини. В едната товареха някакви големи сандъци, втората се канеше да излети. Елфа смело отиде при втората и със знаци помоли пилота да ѝ отвори вратичката.

— Елфа! — удиви се той. — Как попадна тук?

— Татко, искам да летя с теб.

— Да летиш? Добре. Може. Но аз случайно минах оттук и повече няма да се връщам. Ще трябва после да те върна с някого.

— Ще остана с теб, татко.

— С мен? Твърдо ли си решила?

— Не още, но ти имаш красива машина.

— Добре. Качвай се.

Той помогна на Елфа да се качи в кабината, затвори вратичката. Глайдерът се понесе във висините.

Когато момиченцето долепи челце до стъклото и заразглежда с детски възторг пейзажа долу, пилотът завъртя незабелязано диска на гривната на лявата си ръка.

Дискът заблестя, заискри.

— Главния възпитател — каза пилотът.

На матовия екран се появи лице на мъж.

— Тя е при мен в кабината — каза пилотът. — Глайдер тип „Божа кравичка“ №19–19. Летя за Алдан.

Човекът на екрана се усмихна.

— Няма как, ще трябва да откараш и нея там. Ще предупредим хората. Как те нарича?

— Татко.

— Разпитва ли те за най-големия дом?

— Не още... А не го ли открихте вече?

— Не — поклати глава главният възпитател. — Нали тя не знае къде е. И дали изобщо съществува? Най-вероятно това е някаква детска хипербола. Жалко само, че за нея това става натрапчива идея. Засега нека пътешествува. Благодаря за съобщението.

Елфа разглеждаше с удивление зелените петна на горите, леко пожълтелите поля, сините жилчици на реките и сините точки на езерата.

— Това килим ли е? — запита тя.

— Кое? Ах... Това ли? Да. Много прилича на килим. Харесва ли ти?

— Харесва ми. Прилича ми много на моя дом.

В селището в тайгата геолозите веднага наобиколиха глайдера. Те знаеха за пристигането на Елфа.

— Здравей, мамо — каза Елфа на невисока жена, облечена в син комбинезон. Жената имаше черни, живи очи, загоряло лице и къса черна коса.

— Здравей, дъще...

... Мама тогава също беше в син комбинезон. Тя винаги се появяваше в него, щом трябваше да облече скафандъра. И бащата беше в син комбинезон. Последните дни двамата прекарваха повечето време с нея. Бащата играеше с Елфа, често се качваха в малката едноместна ракетка, обясняваше ѝ за какво служат различните лостове, бутони, разноцветни очички. Тя вече добре ги знаеше, по-точно запомняше лесно всичко с още детския си ум. Във всеки случай можеше да управлява ракетката. Няколко пъти стартира сама от кораба, като се отдалечаваше от него на десетки километри, там обръщаше, изменяше ускорението, забавяше движението и се връщаше пак на кораба. Управлението на ракетката, разбира се, се дублираше от кораба.

Татко беше необичайно нежен към нея. И мама. Тя сякаш през цялото време едва сдържаше сълзите си. Като че ли очакваше нещо. Чакаше и се боеше. И ето веднъж бащата каза:

— Днес.

Отново я сложиха да седне в голямото кресло в библиотеката. А те самите седнаха насреща ѝ, съвсем наблизо, за да могат да държат ръчичките ѝ.

— Елфа — каза татко. — Ти си вече голямо момиче. Спомняш ли си, мамо ти разправяше за най-големия дом?

— Тя и песни ми е пяла за него.

— Да, и песни. Това е твоят истински дом. Ти трябва да живееш в него. И ще полетиш за там в малката ракетка, с която вече толкова пъти си летяла.

Момиченцето радостно заплеска с ръце. Толкова ѝ се искаше да види този дом!

— Ще летиш сама. И ще летиш дълго-дълго. Нали не се боиш да бъдеш сама?

— Не — храбро отвърна момиченцето.

— Браво, ти си юнак. Няма да ти е скучно. Аз съм ти направил мъничко смешно човече. То може да ходи и даже да разговаря, макар и не много добре. Ще го вземеш със себе си.

— А вие? Няма ли да летите с мен?

— Но ракетката побира само един човек. Пък и ние си имаме работа. Нали? — обърна се той към жена си.

Тя не можа да отговори, само стисна ръчичката на момиченцето и преглътна буцата в гърлото си.

— Но нали по-късно ще дойдете?

— Да, да. Ще се постараем. Но докато нас няма да ни има, ти ще си имаш там друга мама и друг татко. Сама ще си ги избереш.

— А ще бъдат ли такива добри като вас?

— Елфа, нали сама ще си ги избереш.

Момиченцето кимна неуверено.

— Ти можеш да вършиш всичко, което е нужно. А когато пристигнеш на Земята, там ще те посрещнат. Непременно ще те посрещнат.

И ето, тя седи вече в ракетката. До нея е малкото смешно човече-робот. На коленете ѝ куклата. Над главата ѝ свободно пространство половин метър. Пред нея пултът, някои лостове и бутони са покрити, за да не би Елфа случайно да ги закачи.

В ракетката има всичко. Запас храна, вода и въздух. Книги, хартия, моливи. Малък експандер за развиване мускулите на ръцете и велосипед, привинтен към пода.

— Дали има достатъчно от всичко? — за кой ли път пита мама.

— Ще ѝ стигне за година и половина. Но ще я посрещнат по-рано. След четиристотин денонощия.

— Няма ли да...

— Няма да мине край Слънцето. Проверях изчисления много пъти, а и ти си ги проверявала.

— Да, проверявах ги.

Под креслото на ракетката е сандъчето с книгата и микролентите. Отчетът им за експедицията. Експедицията, за която двамата излетяха. Изпълнили бяха програмата. Само дете не можеха да се върнат на Земята, в своя дом. Но тя, Елфа, трябва да види Земята.

Бащата почти цяла година преправя ракетката, последната от трите, които имаха на кораба. Всичко бе предвидил.

Мама едва сдържа вълнението си. Когато ракетката стартира, тя ще грохне, няма да издържи, ще избухне в плач. Нали никога вече не ще види дъщеря си.

— Време е — казва татко. И движенията му са станали някак неестествено мудни. — Елфа, ти ще отлетиш на Земята. Тя е твоят дом. Най-големият дом в целия свят, в цялата вселена...

— Елфа — шепне мама.

— Таванът му е син, нали? — пита Елфа.

— Да, да, да! — почти вика мама. — И по синия таван плават бели облаци, които приличат на къдрици! А нощем той е... черен... със светулки...

— Елфа, довиждане, мое мъничко момиче. Бъди храбра.

— Елфа... — казва мама.

И ето, Елфа е вече в ракетката.

— Старт! — казва бащата и натиска бутона на пулта.

От обшивката на кораба се откъсва светкавица и поема към Слънцето.

Мама не плаче, тя просто не може да плаче, няма сили. Плаче бащата.

Неуправляемият кораб продължава да лети напред, встрани от Слънцето...

— Сега ще обядваме — каза жената в синия комбинезон. — Навън край огъня. Нали досега не си седяла край огън?

— Не — отвръща Елфа.

— А после ще отидем в гората и ти ще видиш мечка.

— Истинска?! — пита момиченцето и от нетърпение очичките му горят.

— Истинска.

— Да тръгваме веднага, мамо.

— Не, дъще. Първо трябва да похапнем.

А геолозите стоят около тях и се усмихват. Яки момчета в избелели комбинезони и съвсем млади момичета.

— А вярно ли, че когато летиш с глайдера, под теб има килим?
— пита тя.

— Вярно — отговаря пилотът. — А когато си долу, вървиш по тоя килим. Я виж она там от боровинките. Нали е красив?

— Красив е — отвръща Елфа, кляка и нежно погалва твърдите дребни листенца. — А нали небето прилича на син таван? Помниш ли, мамо, ти ми разправяше за най-големия дом?

— Помня — казва жената в синия комбинезон за всеки случай. — Но тя почти нищо не знае за това момиченце. Пък и кой ли знае нещо повече? Навярно главният възпитател на Земята.

„Вземете ме на борда! Вземете ме на борда!“ — такива сигнали уловиха веднъж няколкото кораба, които кръжаха край Плутон. Нечий спокоен мъжки глас повтаряше: „Вземете ме на борда!“

Един от корабите измени курса си и прие малката, озовала се неизвестно как тук ракетка. В ракетката нямаше никакъв мъж. Гласът му беше записан на магнетофонна лента. В ракетката имаше мъничко момиченце.

— Аз искам да отида у дома, татко — уморено каза то на побелелия вече капитан на товарния кораб, който я прибра.

— Къде е твоят дом, мъничка?

— Моят дом е най-големият.

А после, вече на Земята, с нея разговаря главният възпитател. Момиченцето бе удивително развито за своите седем и половина години. Знаеше много, умееше да върши много неща. Веднага усвояваше всичко, което ѝ обясняваха. Но имаше две странности. Най-неочаквано назоваваше някой мъж татко, а някоя жена — мамо. Минаваше ден и тя си избираше друг татко и друга майка. И още една странност. През всичкото време молеше да ѝ покажат някакъв дом, най-големия дом.

Съветът на възпитателите направи справка за истинските родители. Не, те никога не бяха имали голяма къща. Изобщо не бяха имали свой дом. Направо от школата за астролетци бяха заминали на далечно разузнаване.

— Аз ще издиря своя дом — заяви Елфа, когато си тръгна от главния възпитател.

Той не я задържа. Направи единственото необходимо: всеки човек на Земята да знае, че Елфа търси своя дом. Всички бяха длъжни да ѝ помогнат. Всеки трябваше да замести нейните баща и майка.

— Вярно ли е, че покривът на къщата може да гърми и да святка? — питаше Елфа.

— Не — каза някой. — Покривите сега са много здрави.

— Вярно е — изведнъж каза пилотът на глайдера. — Може. Когато има буря с гръмотевици. Сама ще видиш.

— Страшно ли е?

— Страшничко, но е много красиво.

— А вярно ли е, че стените на моя дом се отместват, когато се приближаваш към него?

— Ама че смехория... — прошепна някой, но всички неволно му зашъткаха и той млъкна.

— Вярно е — каза пилотът. — Ето, виждаш ли оная стена зад планината? Когато полетим към нея, тя ще се отмести по-надалеч. Колкото и да се опитваме да я настигнем, тя все ще се отмества по-надалеч и надалеч.

— Прилича на онова, което ти ми разправяше за най-големия дом, за моя дом — каза Елфа на жената в синьо.

— Та това е твоят истински дом. Цялата Земя е твоят дом. Най-големият дом в целия свят, в цялата Вселена.

— Да, ти точно така ми казваше...

А вечерта, когато слязоха от планината при огъня, небето беше вече притъмняло. Жената попита:

— Нали няма да си отидеш? Нали ще останеш при своята майка?

— Мамо — отвърна момиченцето, — аз пак ще се върна. Но най-напред ми се иска да разгледам моя дом. Искам целия да го огледам.

На сутринта Елфа отново седеше в глайдера. И когато наближиха планината, тя викна на пилота.

— Татенце, гледай, стените на моя дом се отместват все по-надалеч!

Разказът е публикуван в списание „Космос“, брой 9 от 1974 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.